

Opstaan

**voor het
goede**

Verkiezingsprogramma

ChristenUnie Dantumadiel 2026-2030

Verkiezingsprogramma

Opstaan voor het goede in Dantumadiel

Voorwoord

Graag presenteren wij u het verkiezingsprogramma 2026-2030 namens de ChristenUnie Dantumadiel. Dat u zich maar mag herkennen in wat wij voor ogen hebben voor onze gemeente de komende vier jaar. Dat de HEERE ons hiervoor wijsheid en kracht mag geven en ons raadswerk wil zegenen.

We wensen u veel leesplezier!

Hoofdstukindeling

1. Inleiding: Met vertrouwen vooruit - Ruimte voor het goede in Dantumadiel
2. Gemeenschap en leefbaarheid
3. Zorg en welzijn
4. Onderwijs en jongeren
5. Duurzaamheid en rentmeesterschap
6. Wonen en ruimtelijke ordening
7. Economie en werk
8. Bestuur en democratie
9. Cultuur en zondagsrust
10. Samenwerking en hoopvolle politiek

1. Inleiding

Met vertrouwen vooruit – Ruimte voor het goede in Dantumadiel

Dantumadiel is een gemeente van “mienskip”, van mensen die naar elkaar omzien, die meeleven en meedenken. De ChristenUnie wil politiek bedrijven die niet draait om macht, maar om samenwerking. Niet om het hardste roepen, maar om het meest te luisteren. Wij staan voor een politiek van vertrouwen, van principes en van dienstbaar leiderschap.

De wereld verandert, ook in onze dorpen. De druk op de samenleving neemt toe. Jongeren zoeken hun plek, ouderen zoeken houvast, en gezinnen zoeken rust. De ChristenUnie wil ruimte maken voor het goede, voor mensen, voor gemeenschappen en voor het geloof dat ons drijft.

Onze inspiratie

Onze politiek is geworteld in het christelijk geloof. Dat betekent dat we ons laten leiden door waarden als gerechtigheid, barmhartigheid, rentmeesterschap en hoop. We geloven dat ieder mens waardevol is, geschapen naar Gods beeld, en dat politiek moet dienen, niet heersen.

Onze koers

In dit programma presenteren we onze visie voor Dantumadiel richting 2026. We bouwen voort op het vorige programma “Romte foar de mienskip”, en verbinden dat met het landelijke verkiezingsprogramma “Opstaan voor het goede”. We nemen actuele thema’s mee, zoals:

- Het behoud van rust op zondag door de winkelopening zoveel mogelijk te beperken
- De toekomst van onze basisscholen en bestuurlijke betrouwbaarheid. Afspraak is afspraak
- Duurzaamheid en rentmeesterschap in onze dorpen
- Zorg en bestaanszekerheid voor iedereen
- Friese identiteit en lokale cultuur als verbindende kracht

We willen niet alleen beleid maken maar ook een wijze van doen uitdragen.

Mei fertrouwen foarút – foar Dantumadiel, foar de mienskip en foar it goede.

2. Gemeenschap en leefbaarheid

Ruimte voor mensen, dorpen en verbondenheid

De ‘mienskip’ is het hart van Dantumadiel. We wonen in dorpen waar mensen elkaar kennen, waar we meeleven en samenwerken. Leefbaarheid is meer dan stenen en straten, het gaat om mensen, om verbondenheid en om ruimte voor het goede. De ChristenUnie wil zich inzetten voor sterke dorpen, met voorzieningen, woonruimte en een sociale structuur die mensen draagt. Dit kan door goed te luisteren naar de dorpenbelangen. Zij weten wat er speelt in hun dorp.

We zien dat de druk op de gemeenschap toeneemt. Jongeren vinden niet altijd een plek, ouderen voelen zich eenzaam, en voorzieningen staan onder druk. Daarom willen we inzetten op gemeenschapsopbouw, op leefbaarheid en op beleid dat de dorpen serieus neemt. Er zijn al veel activiteiten opgezet hiervoor door vrijwilligers. De ChristenUnie wil hen ondersteunen daarin en een luisterend oor bieden.

Wonen in eigen dorp

- Bouw van betaalbare woningen voor starters, gezinnen en ouderen. Om doorstroom van woningen te bevorderen
- Dorpsgerichte woningbouw: passend bij schaal, karakter en behoefte
- Herbestemming van leegstaande gebouwen voor wonen en zorg, zoals bij leegstaande basisscholen
- Samenwerking met lokale bouwinitiatieven en energiecoöperaties

Verbonden dorpen

- Behoud en financiële versterking van dorpshuizen, sportclubs en ontmoetingsplekken
- Ondersteuning van vrijwilligers, kerken en verenigingen
- Dorpsbudgetten en inspraak: inwoners bepalen mee (burgerparticipatie)
- Aandacht, beleid maken ter voorkoming van eenzaamheid en sociale isolatie

Voorzieningen dichtbij

- Behoud van basisscholen in de dorpen
- Goede bereikbaarheid van zorg en winkels, en openbaar vervoer in overleg met de Provincie
- Digitale geletterdheid: jong en oud moeten mee kunnen doen
- Samenwerking met welzijnsorganisaties als Dokwurk en Yfke, en lokale netwerken als de SOD

Dorpen met toekomst

- Dorpen als plek van rust, ritme en gemeenschap
- Ruimte voor natuur, biodiversiteit en groene dorpsranden
- Friese identiteit als verbindende kracht in dorpsleven.

Wij willen dorpen die leven, die naar elkaar omkijken en voor elkaar zorgen. Met beleid dat niet van boven komt maar van onderop bedacht.

Mei fertrouwen foarút, foar ús mienskip, foar ús minsken en foar ús leefberens.

3. Zorg en welzijn

Zorg die nabij is, beleid met hart

Zorg mag geen systeem zijn, maar een helpende hand. Daarom ondersteunen wij graag mantelzorgers en vrijwilligers! In Dantumadiel willen we dat mensen die hulp nodig hebben, die ook krijgen, dichtbij, op tijd en met begrip. Of het nu gaat om ouderen, jongeren, mensen met een beperking of gezinnen in financiële problemen: wij staan voor beleid met hart. Dit is zichtbaar in de manier waarop wij mantelzorgers willen ondersteunen en waarop wij de Voedselbank hebben ondersteund met de benodigde financiële middelen.

Bestaanszekerheid is meer dan een inkomen. Het gaat om een dak boven je hoofd, om rust in huis, en om het gevoel dat je ertoe doet. We willen beleid dat mensen draagt, niet gedreven wordt door regels, maar door relaties.

Nabije zorg

- Zorg moet dichtbij zijn: in de dorpen, niet alleen in Dokkum of Leeuwarden
- Samenwerking en overleg met huisartsen, wijkverpleging en welzijnsorganisaties
- Ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers
- Geen bureaucratie, maar vertrouwen in professionals

Gezinnen en kwetsbaren

- Vroegtijdige hulp bij opvoedvragen en psychische problemen
- Nabije jeugdzorg met korte lijnen en vaste gezichten
- Aandacht en hulp voor gezinnen in armoede of met schulden
- Steun aan alleenstaande ouders en jonge gezinnen

Financiële bestaanszekerheid

- Lokale armoedebestrijding met maatwerk en menselijkheid
- Schuldhulpverlening die werkt: snel, discreet en effectief
- Energiearmoede aanpakken via isolerende maatregelen en lokale energiecoöperaties
- Lage drempels voor hulp: één loket, één verhaal

Ouderen en levensloop

- Woonvormen voor ouderen in eigen dorp
- Levensloopbestendig bouwen en verbouwen
- Aandacht en hulp voor preventie eenzaamheid en zingeving van het leven
- Respectvolle omgang met levenseinde en ethische vragen

We willen een gemeente waarin mensen niet tussen wal en schip vallen. Een gemeente die niet alleen regels heeft maar ook een hart.

Mei fertrouwen foarút, foar minsken dy't it dreech hawwe, foar húshâldings dy't stipe nedich hawwe, en foar in belied dat tsjinnet.

4. Onderwijs en jongeren

Ruimte voor ontwikkeling, hoop voor de toekomst

Onderwijs is meer dan kennis overdragen, het is mensen vormen. Jongeren verdienen een toekomst met kansen, ondersteuning en vertrouwen. In Dantumadiel hebben we een rijk aanbod aan basisscholen, betrokken leerkrachten en actieve ouders. De ChristenUnie wil dat ieder kind, in elk dorp, goed onderwijs krijgt, dichtbij, in een veilige omgeving.

Jongeren hebben niet alleen onderwijs nodig, maar ook ruimte om zichzelf te ontwikkelen. We willen beleid dat niet alleen gericht is op prestaties, maar ook op persoonlijke groei, gemeenschapsgevoel en hoop voor de toekomst. Dat vraagt om ruimte voor bewegen binnen en buiten, ruimte voor sport, samen zijn en plezier voor jong en oud.

Basisonderwijs in de dorpen

- Behoud van basisscholen in elk dorp waar dat haalbaar is
- Ondersteuning van kleine scholen en samenwerking tussen besturen
- Friese taal en cultuur als verrijking in het onderwijs
- Ruimte voor levensbeschouwelijke vorming en identiteit

Ondersteuning van leerkrachten en ouders

- Minder bureaucratie, meer vertrouwen in professionals
- Samenwerking tussen school, ouders en jeugdhulp
- Vroegtijdige signalering van leer- en gedragsproblemen
- Ondersteuning van ouders bij opvoedvragen en thuissituaties

Jongeren en toekomstperspectief

- Aandacht voor jongeren in kwetsbare situaties
- Stageplekken en leerbanen in de regio
- Jongerenparticipatie in gemeentebestuur en dorpsontwikkeling
- Preventie van schooluitval en jeugdoverlast

Brede vorming

- Onderwijs dat niet alleen cognitief is, maar ook sociaal, creatief en zingevend (elzensingels, Afvalopruimdag, etc.).
- Ruimte voor sport, cultuur en burgerschap
- Samenwerking met kerken, verenigingen en jongerenwerk
- Onderwijs als plek van hoop, niet alleen van toetsing (schoolmaatschappelijk werker)

Wij geloven in jongeren die meedoen, die groeien en die hoop hebben. Met onderwijs dat dichtbij is, met beleid dat draagt, en met een gemeente die naar de toekomst kijkt.

Mei fertrouwen foarút, foar ús bern, ús skoallen en ús jongerein.

5. Duurzaamheid en rentmeesterschap

Zorg voor de schepping, toekomst voor onze kinderen

Wij geloven dat de aarde ons gegeven is als een schepping om voor te zorgen. Rentmeesterschap is geen optie, maar een roeping.

In Dantumadiel willen we duurzaam beleid dat niet alleen gericht is op techniek, maar ook op gemeenschap, bewustwording en hoop voor de toekomst.

Duurzaamheid begint in de dorpen. Met energiecoöperaties, met groene ruimte, met mensen die samen werken aan een schone en leefbare omgeving. We willen beleid dat de schepping eer aandoet, en dat mensen laat meedoen.

Lokale energie en klimaat

- Steun aan lokale energiecoöperaties en collectieve isolatieprojecten
- Stimuleren van zonnepanelen op daken, niet op landbouwgrond
- Energiearmoede tegengaan via maatwerk en subsidies
- Klimaatadaptatie: wateropvang, hittestress en groene dorpsranden

Natuur en biodiversiteit

- Meer bomen, bloemenranden en biodiversiteit in de dorpen
- Bescherming van waardevolle landschappen en natuurgebieden
- Samenwerking met boeren aan natuurinclusieve landbouw
- Geen grootschalige windmolens zonder lokaal draagvlak

Circulaire economie

- Hergebruik en reparatie stimuleren via lokale initiatieven
- Ondersteuning van kringloopwinkels en sociale werkplaatsen
- Afvalscheiding verbeteren en zwerfafval tegengaan
- Duurzaam inkopen door de gemeente zelf

Duurzaam leven in de praktijk

- Fiets- en wandelroutes verbeteren en uitbreiden
- Ondersteuning van duurzame mobiliteit, ook voor ouderen
- Educatie en bewustwording via scholen en dorpsactiviteiten
- Duurzaamheid als onderdeel van rentmeesterschap en geloof

We willen een gemeente die niet alleen praat over duurzaamheid, maar het ook doet. Met mensen, met de gemeenschap en met een gevoel van verantwoordelijkheid voor de toekomst.

Mei fertrouwen foarút, foar de skepping, foar ús bern en foar ús doarpen.

6. Wonen en ruimtelijke ordening

Ruimte voor mensen, niet alleen voor stenen

Wonen is een mensenrecht. In Dantumadiel moeten mensen kunnen wonen in hun eigen dorp, in een huis dat past bij hun levensfase. We zien dat de druk op de woningmarkt toeneemt, voor starters, voor ouderen, voor gezinnen. De ChristenUnie wil inzetten op wonen met gemeenschapsgevoel, met ruimte voor mensen en met beleid dat niet alleen kijkt naar cijfers, maar naar verhalen.

Ruimtelijke ordening gaat over meer dan plannen en kaarten. Het gaat over hoe we onze dorpen vormgeven, hoe we de natuur bewaren, en hoe we de toekomst bouwen. We willen beleid dat de dorpen serieus neemt, en dat de mensen in de dorpen mogen meepraten.

Dorpsgerichte woningbouw

- Bouw van betaalbare woningen voor starters, gezinnen en ouderen
- Levensloopbestendige woningen in elk dorp
- Herbestemming van leegstaande gebouwen voor wonen en zorg
- Geen grootschalige projecten die het dorpskarakter aantasten

Wonen met zorg

- Kleinschalige woonvormen voor ouderen en mensen met een beperking
- Wonen en zorg combineren in dorpsgerichte voorzieningen
- Samenwerking met zorginstellingen en woningcorporaties
- Mantelzorgwoningen en aanpasbare woningen stimuleren

Ruimtelijke ordening met visie

- Dorpen behouden hun eigen karakter en schaal
- Groene buffers en biodiversiteit als onderdeel van ruimtelijke plannen
- Friese identiteit zichtbaar in architectuur en inrichting

Participatie en regie

- Inwoners betrekken bij ruimtelijke keuzes via dorpsgesprekken en burgerpanels
- Transparante besluitvorming over bouwprojecten en bestemmingsplannen
- Ruimte voor lokale initiatieven en coöperaties
- Gemeente als regisseur, niet als uitvoerder van externe belangen

We willen een gemeente waar mensen in vrede kunnen wonen, in verbinding en in voorziening voor een goed leefklimaat. Met beleid dat niet alleen op papier staat maar dat leeft in de dorpen. Dat kan alleen als de inwoners mee mogen praten over hun omgeving.

Mei fertrouwen foarút, foar ús wenromte, foar ús lânskip en foar ús mienskip.

7. Economie en werk

Een sterke regio met ruimte voor arbeid en waarde

Economie gaat niet alleen over groei, maar over waarde. In Dantumadiel willen we een economie die dient, die mensen werk geeft, die gemeenschappen draagt en die duurzaam is. We staan voor beleid dat lokale ondernemers ondersteunt, dat ruimte geeft aan sociale initiatieven en dat mensen niet ziet als cijfers, maar als medewerkers met waarde.

Werk is meer dan een inkomen. Het geeft mensen deelname, ontwikkeling en eigenwaarde. We willen dat iedereen mee kan doen, jong en oud, met of zonder beperking, in betaald werk of vrijwilligerswerk.

Lokale bedrijvigheid

- Ondersteuning van lokale ondernemers, winkels en familiebedrijven
- Ruimte voor kleinschalige bedrijvigheid in dorpen
- Geen grootschalige centra die landschap en leefbaarheid aantasten
- Samenwerking met ondernemersverenigingen en coöperaties
- Koop lokaal. Stimuleren van lokale producten en materialen

Eerlijk werk voor iedereen

- Aandacht voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt
- Leer-werktrajecten en stageplekken in de organisatie of bedrijven
- Waardering voor vrijwilligerswerk en mantelzorg

Duurzame economie

- Stimuleren van circulaire initiatieven en lokale productie
- Ondersteuning van boeren in de transitie naar natuurinclusieve landbouw
- Duurzaam inkopen door de gemeente en lokale ketens versterken
- Energieprojecten koppelen aan werkgelegenheid en scholing

Sociale rechtvaardigheid

- Gemeente als eerlijke werkgever: fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden en voorbeeldfunctie
- Geen aanbestedingen die leiden tot uitbuiting of onderbetaling
- Aandacht voor werkdruk en mentale gezondheid in werk
- Economie als middel tot bloei, niet als doel op zichzelf

Wij geloven in een economie die mensen dient en niet andersom.

Met beleid dat werk ziet als een kans voor ontwikkeling voor de gemeenschap en voor hoop.

Mei fertrouwen foarút, foar ús bedriuwen, ús meiwurkers en ús regio.

8. Bestuur en democratie

Vertrouwen herwinnen, beleid met principes

Goed bestuur begint met vertrouwen. In Dantumadiel hebben we gezien hoe vertrouwen beschadigd kan raken, door onduidelijke processen, door politieke breuken en door beleid dat mensen niet meeneemt. De ChristenUnie wil een bestuur dat dient, dat open is en dat principes voorop stelt.

Democratie is meer dan stemmen. Het is meedoen, meepraten en meebeslissen. We willen dat inwoners serieus genomen worden, niet alleen in gesprekken, maar ook in besluiten. Met beleid dat niet van boven komt, maar van onderop.

Transparant en betrouwbaar bestuur

- Heldere besluitvorming: geen achterkamertjes, geen verrassingen
- Open communicatie over plannen, motieven en keuzes
- Herstel van vertrouwen na coalitiebreuk: eerlijkheid boven gemak
- Gemeente als betrouwbare partner voor inwoners en organisaties

Burgerparticipatie en inspraak

- Dorpsgesprekken en burgerpanels als vast onderdeel van beleid
- Inwoners betrekken bij ruimtelijke ordening, zorg en leefbaarheid
- Jongerenparticipatie stimuleren via scholen en verenigingen
- Inspraak niet als formaliteit, maar als fundament

Principes boven pragmatisme

- Politiek als roeping, niet als spel
- Standpunten gebaseerd op waarden, niet op meerderheden alleen
- Samenwerking met partijen die respect tonen voor geloof en gemeenschap
- Geen compromissen die kernwaarden ondermijnen

Bestuurlijke vernieuwing

- Digitale geletterdheid voor jong en oud
- Friese taal als volwaardige bestuurstaal
- Eerlijke aanbestedingen en transparante begrotingen
- Gemeente als voorbeeld in duurzaamheid, ethiek en dienstbaarheid

Wij willen een gemeente waar mensen vertrouwen hebben in het bestuur. Waar het beleid niet alleen goed uitgevoerd wordt maar ook goed uitgelegd wordt.

Mei fertrouwen foarút, foar in demokrasy dy't libbet, foar in bestjoer dat tsjinnet en foar prinsipes dy't drage.

9. Cultuur, taal en zondagsrust

Waarde van traditie, ruimte voor rust

Cultuur is meer dan vermaak – het is wie we zijn. In Dantumadiel hebben we een rijke traditie van gemeenschap, van verhalen en van geloof. De ChristenUnie wil die cultuur behouden en versterken, niet als museum, maar als levende werkelijkheid. De Friese taal is daar een onmisbaar onderdeel van.

Zondagsrust is een actueel onderwerp. Het raadsvoorstel voor winkelopenstelling op zondag is aangenomen. Dat is een feit. Maar wij blijven staan voor rust, voor ritme en voor ruimte om te ontspannen. We willen dat mensen de vrijheid behouden om de zondag als rustdag te beleven, zonder druk, zonder verplichting.

Friese taal en identiteit

- Friese taal als volwaardige bestuurstaal en onderwijstaal
- Tweektalige communicatie door de gemeente waar passend
- Ondersteuning van culturele initiatieven, dorpsfeesten en festivals
- Friese identiteit als verbindende kracht, niet als uitsluiting

Lokale cultuur en traditie

- Steun aan lokale verenigingen, koren, toneelgroepen en kerken
- Cultuur als middel tot ontmoeting en gemeenschapsvorming
- Ruimte voor religieuze vieringen en levensbeschouwelijke tradities (in vergunningverlening)
- Erfgoed en monumenten behouden en toegankelijk maken

Zondagsrust en winkelopenstelling

- Respect voor de zondagsrust als waardevol ritme in de week
- Steun aan ondernemers die kiezen voor geslotenheid op zondag
- Geen verplichte openstelling of sociale druk op personeel
- Dialoog over de impact van zondagsopenstelling op gezinnen en gemeenschap

Ritme en rust

- Gemeente als voorbeeld in het bewaken van ritme en balans
- Aandacht voor mentale gezondheid en rustmomenten in beleid
- Zondagsrust als onderdeel van bredere visie op leefbaarheid
- Ruimte voor stilte, bezinning en ontmoeting

Wij staan voor een gemeente waar mensen rust kunnen vinden. In hun taal, in hun traditie, en in hun geloof. Met beleid dat niet allen kijkt naar wat kan, maar ook naar wat goed is.

Mei fertrouwen foarút, foar kultuer, foar taal en foar rêst.

10. Samenwerking en hoopvolle politiek

Politiek die dient, die luistert en die hoop geeft

Politiek is geen doel op zichzelf. Het is een middel om het goede te zoeken, om mensen te dienen en om gemeenschap te bouwen. De ChristenUnie ziet politiek als een roeping, niet om te heersen, maar om te helpen. We willen samenwerken met iedereen die mensen, gemeenschap en principes serieus neemt.

Hoopvolle politiek is geen naïviteit. Het is een keuze om niet te verharden, niet te verdelen, maar te verbinden. In Dantumadiel willen we beleid dat mensen draagt, dat openstaat voor dialoog en dat recht doet aan ons geloof, onze cultuur en onze toekomst.

Samenwerking met anderen

- Open houding naar andere partijen, kerken, verenigingen en inwoners
- Samenwerking op basis van vertrouwen, niet van macht
- Coalitievorming met respect voor verschillen en ruimte voor principes
- Gemeente als netwerkpartner, niet als hiërarchische instantie

Politiek vanuit geloof

- Geloof als bron van inspiratie, niet als instrument
- Ruimte voor christelijke waarden in beleid en debat
- Respectvolle dialoog
- Politiek als dienst aan God en aan mensen

Hoop als kompas

- Hoop als tegenkracht tegen cynisme en polarisatie
- Politiek die perspectief biedt, ook in moeilijke tijden
- Verhalen van mensen als uitgangspunt voor beleid
- Gemeente als plek van herstel, groei en verbondenheid

ChristenUnie als betrouwbare keuze

- Principieel en betrokken
- Hoopvol en realistisch
- Lokaal geworteld en landelijk verbonden
- Altijd in dienst van het goede

Wij sluiten dit programma af, met een uitnodiging: DOE MEE!

Niet alleen als stemmer, maar als mee-bouwer aan een gemeente die dient, die hoort, en die hoop geeft. Meld je aan bij ChristenUnie Dantumadiel!

Mei fertrouwen foarút, foar Dantumadiel, foar de mienskip en foar it goede.

